

TOPLU
SİİRLER 4

SÜKRAN KURDAKUL

ÖKSELERİN YÖRESİNDE

EVRENSEL
BASIM
YAYIN

EVRENSEL
BASIM YAYIN

ŞÜKRAN KURDAKUL

ÖKSELERİN
YÖRESİNDE

Doğa Basım Yayın
Dağıtım Ticaret Limited Őirketi
Tarlabaşı Bulvarı
Kamer Hatun Mah.
Alhatun Sk. No: 27
Beyoęlu / İstanbul
Tel: 0212 361 09 07 (pbx)
Faks: 0212 361 09 04
web: www.evrenselbasim.com
e.posta: bilgi@evrenselbasim.com

Evrensel Basım Yayın-162

ÖKSELERİN YÖRESİNDE
Şükran Kurdakul

Tasarım
Savaş Çekiç

Kapak Resmi
Pablo Picasso

Birinci Basım
1984

Evrensel Basım Yayın'da Birinci Basım
Ekim 2001

ISBN 975-6865-64-4

Baskı
Őan Ofset

ÖKSELERİN YÖRESİNDE

Önsöz

Şükran Kurdakul'un Ozan Olarak Görüntüsü

Kemal Özer

Şiirleri toplu olarak karşımızdaysa, bir ozanla yüz yüze demektir. Ortaya, her şeyden önce, bir görüntü çıkıyor çünkü. Şiire baktığımızda ozanı görüyoruz, ozana baktığımızda ise şiire götüren hazırlığı ve şiiri yoğuran eğilimlerin ipuçlarını.

Şiirleri dönem dönem, kitap kitap okumaya başladığımızda, bu görüntü aşama aşama ilerliyor, çizgileri birbirine ekleyerek bir bütüne ulaşıyor. Dokunan bir kumaşın, içerdiği desenlerle ortaya çıkivermesi gibi.

Şükran Kurdakul'un şiirlerini topluca okuyunca da öyle oldu. Yayınlandığı yıllarda tek tek okuduğum kitaplar ya da zaman zaman çeşitli vesilelerle karşılaştığım şiirler, bu kez bir arada ve ortak bir görüntüyü oluşturarak çıktı karşıma. 50 yılı aşkın bir süreye ve bu sürenin getirdiği birikime bakarken, öncelikle bir ozanı görmüş oldum. Yıllar boyunca kafamda yer eden çizgileri birbirine bağlayarak onu yeniden ve bir bütün içinde görmemi sağladı.

Şiire ozan arasındaki karşılıklı ilişki, belirleyicilik açısından da iç içe. Soruyoruz: Nasıl bir ozan tasarımı şiire götürdü Kurdakul'u? Yazdığı şiiri görmek, bu soruya verilecek yanıtta da bağlı. Nitekim onun tasarımında geleneksel çizgi çok açık. Topluma yoğun bir yurt ve insan sevgisiyle bakan, siyasal ve toplumsal mücadelede söz ve sorumluluk sahibi olan kavgacı ozanların izini sürüyor. O yüzden de ona baktığımızda bir yandan Namık Kemal'i, Tevfik Fikret'i, bir yandan da Nâzım Hikmet'i görmemiz olası.

Öte yandan, geleneksel çizgi; ses gibi, söyleyiş gibi, duyguya yer veriş gibi daha çok estetikle ilgili alanlarda da geçerli. Hem Divan, hem Halk Şiiri geleneğinin, hem de Yahya Kemal'le gerçekleşen şiir dili oluşumunun uzantısı içinde yer alıyor yazdıkları. Aynı zamanda, düşüncelerinin adamı olmakla duygularının adamı olmak arasında sürüp gidecek bir çatışmanın da habercisi.

Görme olanağı bulamadığımız, toplu şiirler dizisinde yer almayan, buna karşılık kimi değerlendirme yazılarından edindiğimiz izlenimle baktığımızda Kurdakul'un ilk şiirleri, çocukluk ve ilköğrenim yıllarından getirdiği kimi özellikleri yansıtıyor. Heceyle yazılmış bu şiirleri Asım Bezirci "bireyci, romantik, karamsar" diye nitelemektedir. Ama onların asıl üzerinde durulması gereken yanı, babasız büyümenin etkileriyle kırılmalı bir çocukluk dünyasından, babanın kurtuluş savaşında yer aldığı, "kaç cephenin savaşçısı" olduğunu öğrenmekle yüklenilen sorumluluk duygusundan haber veriyor olması.

Aynı belirtinin bir başka yansımasını, Kurdakul'un lise çağında siyasal kimlik kazanması ve tutuklanıp yargılanmasında da görmek olanaklı. Ozanlığının bugünkü görüntüsüne doğru ilk adımları içeren *Giderayak* (1956) ve *Nice Kaygılardan Sonra* (1963) kitaplarında çocukluk ve ilköğrenim yıllarından taşıdığı duyarlılık da, erken edinilen sorumluluk duygusuyla ulaştığı siyasal kimlik de gelişme gösteriyor. Bireyci duygulanımların yerini, toplumcu/siyasal kimlik yüzünden yaşadığı "eylem yolu bulamayan, sıkıştırılan, ama inancından vazgeçemeyen ülkücü bir kişi"nin duygu evreni almıştır. Çektiği çileyi olduğu gibi gösterdiği direnci de içinde barındıran bu "kendinden söz ediş" dönemi, dolaylı anlatım yoluyla olsa bile, toplumsal sancıları, yozlaşma belirtilerini yansıtmaktan geri durmaz.

Bu şiirler, aynı zamanda, sözünü daha önce ettiğimiz çatışmanın ve ona bağlı olarak arayışına girilen dengenin de su yüzüne vurmasını sağlamıştır. Kurdakul'un, sanat yaşamı boyunca, düşüncelerinin adamı olmakla duygularının adamı olmak arasında kurmaya çalıştığı denge, bu dönemdeki şiirlerde duyguların ağır basmasına engel olamaz. 1960 sonrası verimine baktığımızda ise, bunun tersini görürüz. Düşüncelerinin adamı olma, Şükran Kurdakul'u bir siyasal parti (TİP) içinde etkin olarak görev almaya götürdüğü gibi, bu dönemde yayınlanan *İzmir'in İçinde Amerikan Neferi* (1965) ve *Halk Orduları* (1969) kitaplarında bir eylem adamının kitleleri harekete geçirmeye yönelik yüksek sesli söylemine de bürünür.

Buraya kadar, ozanın görüntüsünde öne çıkan; yolunu izlediği mücadeleci ozan geleneğinin, gerek içerikte gerek söyleyişte taşıdığı genel özelliklerdir. Şiirin ezberlenir olmasını, akılda kalmasını istediğinden sese önem verir. "Duygusal niteliğini yitirmiş bir şiirin etkileme gücü kalmayacağı"na inandığından, "zekâ ve düşüncesinin buyurduğunu duygusal içlemi"ne yedirecek, bu içlemi "imgeleştirerek söyleyecek"tir. Ancak o zaman, insanın içinde "bir silâh arkadaşı gibi yaşar" şiir; uçurumun dibinde ayağı kayduğunda ya da bunaldığında insanı "kolundan tutar, kaldırır, doğrultur, yüreklendirir".

Bu genel özellikleri içermenin yanı sıra, Kurdakul'un şiirinde "ulusal bağımsızlık", "Kuvayı Milliye ruhu" gibi kavramlarla "yurtsever coşku" öğeleri öne çıkar. Topluma bakışında olsun, siyasal mücadeleye katılışında olsun bu şiire egemen "İkinci Kurtuluş" düşüncesi,

“Kuvayı Milliye heyecanı”nda eritilerek aktarılmak istenir.

1970’in başında, Şükran Kurdakul parti çalışmasından, etkin siyasal yaşamdan çekilmiştir artık. Ama “Sen niye siyasal savaşımın içinde yoksun” sorusunu soracaktır kendi kendine. Yanıt verebilmek için de bir yandan yazar örgütlerinde çalışmaya, bir yandan da tarihsel maddeci yöntemi kullandığı edebiyat tarihi alanındaki yapıtı hazırlamaya yönelecektir.

Bu dönem, aynı zamanda, Kurdakul’un yaşadığı çatışmada ortaya çıkacak bir dengenin ipuçlarını da barındırır içinde. 1970-76 arasında dergilerde çıkan şiirlerini bir araya toplamış bulunan *Acılar Dönemi* (1976) kitabı, mücadele içindeki insanın duygularıyla ve etkin mücadelenin temelinde yer alan düşüncelerle bizi ve kendini bir kez daha yüz yüze getiren bir iç yolculuk serüvenidir. Dört bölümden oluşan kitabın “Acılar Dönemi” adlı ilk bölümü bir dizi toplumsal/siyasal eylemin yaşandığı acılı bir dönemin tanıklığına ayrılır. Ozan bu dönemden “ellerini kirlenmeden” geçmiştir. Yolculuğuna, bunca yıl “şiirin, kardeşliğin, kavganın” avuçlarında biriktirdiği ne varsa “armağan” ederek başlar: Işık, sabır, aşk, direnç, sevgi.

“Yaşadıkça” adlı ikinci bölüm, sonuca varmak için hangi yollardan geçtiğini, oluşumunda hangi kaynakların yer aldığını bir kez daha anımsatır. İlk uğrak, “*İşgal edilmiş bir İstanbul’a karşı / Gözleriyle isyan ediyor gözlerimde*” dediği babası Şehreminli Mehmet Salih Binbaşı’nın damgasını taşıyan çocukluk yıllarıdır. Onun “kalpağında, bakışında, mavzerinde” duyduğu acılar ve çağrışımlar, sonradan bütün yaşamını etkileyecek duygu evreninin, düşüncesine ivme kazandıracak sorumluluk anlayışının kilidini açmıştır çünkü. İlk gençlikte tanıştığı hapislikten ise, özgürlüğe nasıl geçileceğini öğrenmiştir. “Bir insandan bir insana” ulaşmanın yolu, çünkü “başka kavgalarda” daha önce “acımızı dokuyan tezgâhların ardında” durmuş olanlardan geçip gelmektedir.

“Benden Bize” adlı üçüncü bölüm bu yolculukta yeni bir uğrağın habercisi sayılır. Bireysel gerçeklerin yeni aşamalara getirdiği sıkıntılı, daralmış mücadele insanının kendi psikolojisiyle bir hesaplaşmayı göze almasını yansıtır. “Saçların ağarmaya başladığı” öyle bir döneme girilmiştir ki, “dalgınlığa düşmeler”le, “yalnızlık aramaları”la yetinilmeyip bir süre “tükenme korkusu”yla boğuşulmuş, “anıları yaşama” hevesi bile kalmamıştır neredeyse. Bu yeni uğrak, hesaplaşmayı yapanın kendini “denizini arayan bir ırmak gibi” duymasıyla, yaşadığını “içine yazma”sıyla, “bir yalnızlığa yalnızlıkla karşı koyma”sıyla aşılabacaktır. Umutlar yeniden ayağa kalkacaktır, çünkü o, ne varsa “içyüzlerini gizlemeden” bütün içtenliğiyle ortaya dökebilmiştir.

“Ege Dalgaları” adını taşıyan son bölümde ozan, hesaplaşmayı bitirdikten sonra arınmayı başarmış olarak, içine girmekte olduğu döneme “yaşlanmış bir çocuğun gözleriyle” bakacağını açıklar.

“Çocukluğu” gitmiştir, ama bu çocukluğun “duyarlığı” kalmıştır ona. Her şeye, özellikle bütün evreni maddeci bir yorumla içinde gördüğü doğaya bu duyarlıkla bakmaktadır artık. Çocukluğunu, ilk gençliğini yaşadığı Ege ise, Kurdakul için doğa’nın özel adıdır. Doğada dolaşırken, o yüzden, “*Aradım, elimde bu gözleri kalan adamı / Çocukluğu, gençliği sokaklara çizilen*” diyecektir.

Bütün bunlar, Şükran Kurdakul’un sanatında bir kendini yenileme girişiminin ipuçları sayılır aynı zamanda. O yüzden de, onun serüveninde bir eksen/kitap olarak görülmesi gereken *Acılar Dönemi*’nden sonra, yayımlandığı her kitapta yaşamı kucaklama sınırını biraz daha genişletmiş, ilgi alanlarına biraz daha çeşitlilik kazandırmıştır. Geçmişinden gelen ayrıntılar bu kitaplarda önemli bir yer tutmayı sürdürür. Yılların kazandırdığı değer birikimleri, yaklaşım yöntemleri sık sık yine su yüzüne vurur. Duygularının adamı olmaktan da, düşüncelerinin adamı olmaktan da uzaklaşmış değildir. Ama bir denge oluşmuştur bunların arasında. Coşkusu tükenmemiş; ancak sözcükleri köpürten bir yürek kabarmasının, bir duygu boşalımının yerini, zihinlerde dalgalanacak damıtık bir ürperti almıştır. Düşünce adamlığı da, düşünce temelindeki eylem adamlığı da eksilmemiş; ancak bir açıklama, bir ileti düzeyinden çıkıp seslendiği kişide düşünsel bir işlem yaratma çabasına dönüşmüştür. Kendisinin “şairce düşünme” dediği, yaşama yüz yüze bırakma yöntemine.

Aynı denge, şiirlerin biçim ve söyleyiş özellikleri bakımından da görülmektedir. Akıldan kalma, ezberlenir olma isteği tümüyle ortadan kalkmasa da, akıcılığı bir ses coşkusuyla değil, ikili ve dördü dize kümeleriyle, geleneksel şiirin çok bilinen söyleyiş kalıplarıyla sağlamayı yeğlemektedir. Okuru sürükleyip götürecektir, yine kendi deyimleriyle söylersek “yerinden kaldırıp yürütecek” bir lirizm, giderek okurun zihnine aydınlık düşürecek ussal bir işleme dönüşmektedir.

Benim okumamla bende oluşan Şükran Kurdakul görüntüsü bu. Kuşkusuz başka okumalarda değişebilir, yeni yeni çizgiler edinebilir. Onun gibi, her dönemde atılımı ve gelişimiyle üstünde konuşulacak bir ozanın bir tek görüntüsü olamaz. Bendeki olsa olsa bunlardan yalnız biridir.

GECE GÜNDÜZ

*Uyudum hiçbiri silinmemiş gibiydi
Sözcüklerin dudağında kalan öpüşler.
Uyandım başucuma üşüştüler
Her biri başka bir sevdayı getirdi.*

*Uyudum coşkular sesleniyor gibiydi
Özgürlük türküleriyle yeni baştan.
Uyandım.. saz, horan, çengi
Sabahımda yaşamı gülüştüler.*

*Uyudum bendim, uyandım ben
Eskimeyen anıların büyüttüğü
Bin yıllık yangını, kanlı düğünü
Yüreğinin dağlarında söndüren.*

ÖKSELERİN YÖRESİNDE

MERDİVEN

Kırlarda dolanan bir sürgün gibi
Gerçeği yalnızlığımda aradım.
Kervanlar gitti, trenler gitti
Ben kaldım gurbetimde, ben kaldım.

İşte bak, kâğıdın bir köşesine çizdiğim
Silinmez dünyası kanayan resminde.
Çiçeęe duran mayısların birinde
Kalabalığın elinden tutuyor elim.

İşte kilit, kelepçe, pencere duvar
Bin yılın açmazını kendinde deneyen
Birileri coşkumu istiyor benden
Uzaya tırmandığım merdivende.

BİZE KADAR

İşte bir gün ki eskilere benzemeyen
Bulutların saçları bile suda.
Bu yeri, bu renkleri, bu zamanı
Başkaları da gördü Karya'da,
Çilelerin yumağında yaşamı seven.

Belki aşkı.. ölmüşlüğü yırtarak
Yatağına çekip alan seni beni
Bildik saat koyverince dümeni
Mevsimler gibi döndü dünyada
Kaç kadırganın peşine düştüğü merak.

Belki elimizde kalandı eskilerden
Ezgiye vurmuş duyarlıklar gibi.
Kırbaçların gizlendiği köşelerde
Doğanın bile çok gördüğü özgürlükleri
Kendine dönerek gönlünce seslendiren.

BİRİKEN

Bir de ben vardım elinden geldiği kadar
Sözcükleri sokağınızda arayan biri
Rüzgârdım.. ağacınızda dalgalandı sesim.
Çizgi oldum çocukların resimlerinde
Eskiyen karanlığa ışık getirdim.

Kaç gözyaşı gülü varsa dünyada
Hasretimın büyüttüğü sabırda güllendi.
Ölümcünün yarattığı korkuya inat,
Kuşku oldum, gerçeğe vardım sonunda
Ey en zorunlu geçit.. ey en büyük beklenti.

Dargın bir bahar gibi kapanıyor içine
İşte bu.. bildiğimiz öyküde sürüp giden.
Dağılmalar, çözülmeler, eriyen kafdağları,
Kalbim soluk al, sönen her bir damara karşın
Yaratmak zorundasın yeniden bir damarı.

Bir de ben vardım.. düşünebildiği kadar
Aldığı yaraya içerleyen biri.
Yaşarken görünenleri
Sorarken büyüyenleri
Yıllar yılı heybesinde biriktiren.

BİRLİKTE

Birlikte rüzgâra tutulmuş gibiydik
Esir, sahip mahpus ve gardiyan.
Atlayıp ezgilerin atlarına
Ulaştık düşlediğimiz çizgene kadar.
Belki bir bulut yağmuru yaşama çevirir,
Bir çiçek sevinirken tomurcuğuna.
O dervişler düşünür zamanlarını
Bilgelerle birlikte ayağa kalkar.

BİTMEYEN

Neyin sesidir bu
Geceyarılarına kadar.
Bu yitirip buluverme duygusu
Bir özlem çığlığı gibi
Birikir cořkularımda
Dayanır gelir, kapına kadar.

Neyin sesidir bu
İstanbul örtünür giysilerini
Evler gizlenir, sokaklar susar.
Tam şeytanın saati korkularımda,
Melekler şarkıma hazırlar beni
Gücümün sonuna kadar.

KORKULU TAKVİM

Heveslerin atına bindirdiğim
Doludizgin geçip gittin önümden
Korkulu öykülere boyandı takvim
Şurda gerçeğin kaldı, burda gölgen.

Odandı, kitaplarındı, gençliğindi
Günlerin aynasında tozlanır gider.
Seni nerelerde arasın şimdi
Akşam vakti yolunu gözleyenler.

ÖKSELERİN YÖRESİNDE

Her dize bir köprüdür şiirimde
Unutulmaz anılara geçilen.
Yıpranmış bir kıyıda yazlar göçerken
Özgürlüğüne sevinen denizin sesi,
Yazmışım yankıları kalmış cebimde.

Ökselerin yöresinde kuşlar gibi
Direnci dudaklarında ürperen.
Uçan, uçamayan, tuzağa düşen
Birini bekliyor çağın ölümcüleri,
Soluğuma düşman gibi tepemde.

SENİNLE

Söz yenisine dönüşüyor seninle
Sesinin tezgâhında türkülenirken
Ansızın bir gerçeği yaşar gibi
Denize vuran kıyıların güzelliğinde
Kuyulardan gökyüzüne egemen.

Seninle coşkuyu ve korkulanı
Bir giz gibi sorularda yanıtlarda
Nasıl sevgiye boyardık bilsen
Mavinin kendine en yakın olanı
Ölümü yansıtmayan bulutlarda.

Su taşır gibi akşam çeşmelerinden
Yoksunluğu yorgunluğu bölüşen
On yedi yaş gerçeği masalında
Seninle Orhan Kemal'in sokaklarında
El ele tutuşan, göz göze gelen.

Seninle, ey beraberliğin güzeli
Oralarda, parmaklığın ardında
İhtiyar damarlarında çağın
Düşünceye sığmayan saniyeleri
Biz değil miyiz sırtımızda götüren.

ARARSAN

Doğanın gerçeđinden
Bir soluk gibi geçtik
Duyur kendi sesini
Sesimizi ararsan.

Ozandık, ezgiciydik
Irgattık, emekçiydik
Hüneri kendinden sor
Sazımızı ararsan.

Ellerim vardı.. senin de var
Yaratır, güzellendirirsin.
Zindanı saraya çevirirsin
Gücümüzü ararsan.

Acımızın ezgileri
Parmaklıkları aşar
Öyküler gerçeğinde
Öykümüzü ararsan.

Anca bunlar birikti
Dağarcığımızda işte.
Yolun burasındayız
Yolumuzu ararsan.

ÇOCUKLAR

I.

Her bir dalında memleketin
Açar bulut çiçekleri gibi narin
Elleri, ellerine benzemez
Olan olmuş gözlerine
Uzak, yoksul, yetim
Üstelik yedi düvele borcu var.

Neylersin, oyunları gülüşleri eksik kalanlara,
Çocukken çocukluğu bilmeyenlere.

II.

Dün babasını bekledi
Çocuklardan gizlenerek.
Bugün gene bekliyor,
Gözüne uyku girmedi.

Duraklarda, kapıların önünde
Kırılmış kolu kanadı..
İçi yandı beklemekten
Gelen olmadı.

Görürsek sabırları tükenmeyenleri,
Babaları yaşarken öksüz kalanları.

BAKIŞLAR

Hastanın bakışı, içimize işleyen
Bugün yarın söneceğini bildiğimiz
Göz göze geldikçe çaresiz kaldığımız
Alıştığını istiyor evrendeki yerinden.

Gördün mü, sen bile vardın omuzlarında
Mevsimler boyu gün yüzüne hasret
Yüzyılların zindan rengine boyanmış
Mahpusun bakışı zincire vurulurken.

Çocuğun bakışı.. iskelelerde,
Nerdeyse görmeden geçtiğimiz.
O yanı küfür.. bu yanı polis,
Neyi yalvaran, neyi isteyen.

İşçinin yarattığına bakışı uzaktan
Vay güzellikler çilingiri vay.
Ellerini görüyorsun ellerini
Hangi kapıyı açsan.

SELÂNİK DİZELERİ

I.
Karşı kıyıları aradım bir sabah vakti
Selânik kordonunda rüzgârları içerken.
Takıldım martularla gemilerin peşine
Şimdiden özlemeye başladım memleketi.

II.
Hiç yaşamamış gibiydiler o günleri
Dağların yüreğinde kanayarak
Arkadan vurulanları
Kurşuna dizilenleri
Türkülere gömmüş gibiydiler.

III.
Duyduk, oyun havalarından taşıyordu
Gördük, eski hapislerin gözlerinde
Sustuk yaralı dağlarından geçerken
Susadık kara sıcağında sürgün adalarının.

Yaşarız bir daha Lambrakis'in anılarını,
Ağlarız bir daha gecenin bir vaktinde.

KAPILARIN ÖNÜNDE

Ne soracaksan ellerimi ara
Dinle gözlerimin içinde yorulmadan
Bu korkulu zamanın öyküsünü
Kanıma karıştığın her görüşme günü
Neyi duyarsan sustuğun zaman
Nereye koşarsan uçar adım
Kayıp giden özlemlerin şafağında
Sen ki meydan okuyan karanlıklara
Ben ki karanlık ülkelerin sürgünü.

DUVARINDA

Duvarında gölgemize rastlar gibi
Biz sorarken, ararken dünyamızı
Hangi çileye alışmıştı ellerin
Neleri anımsardın durmadan
Neden korkardın geceleri
Kimleri bekledin gelsinler diye
Hangi sevinçler umutlandırırdı seni
Kapandığın yerde umarlı umarsız.
Duyguların.. renklere geçen zaman,
Ararsın gelmişini geçmişini
Kendine sığmıyor gibi dalgalandıkça
Birikmiş özlemlerin hesap verdiği
Duvarında gölgemiz gibi kalan.

YALNIZLARIN DAĞLARI

Yalnızların dağlarına kar yağar
Köylerin yolların bittiği yerde
Çakmaktaşı, çıra, petrol lambası
Deftere kitaba sığmayan çağlar
Üzerime geliyor bu günlerde.

ÖYKÜMÜZ

Delinmiş bir gecenin yıldızları gibi
Değişik esinler duyuran bana
Doğanın, sesin, kokuların etkileri
En eski kadehlerde söner yanar
Öykümüze uzanan okyanuslar.

GIZI ÇÖZÜLEN

Kendime en yakın olduğum zaman
Sorular başlardı kaçamadığım
Bendim aradaki, bendim şaşırın.
Başlardı eski sesler gibi tanıdık
O esin kaynakları, o bilmeceleler
İlk ezgiye kapılmış gibi
Flütlerden kemanlardan
Etkisini içimizde gizlediğimiz
Karşımızda ötelere sürükleyen bizi
Karşımızda rengine küstüğümüz gece
Belleğimizin anılara çizdiği
Gizi çözülen kuyu, sonu görünen tavan
Gemilere göz kırpan fenerler gibiydi
Bizimle birlikte sallandığı zaman.

SORULARDA

Kimdi kavuřturan göğsünde ellerini
Yalnızlıkta, korkuda, sevgilerde.
Toprak mıydı, bulut mıydu, su mıydu
Doğasında saklayan seni beni.

Soru mıydu, yanıt mıydı kuşkulanırken
Sözün güce dönüřtüğü bu yerde
O yanardağ, o ışıklar, o deprem
Yaşam mıydı, ölüm müydü, umut mıydu.

ÇAĞLAR BOYU

Geceye hazırlanan ormanlar gibi
Bir gerçeğim bir gerçeğe dönüştü benim.
Ses aldım uzayımın ağaçlarından
Renk verdim.. ışığımla dokudum seni.

Uçar adım benden çıktım sana geldim
Bir gözüm gülerdi bir gözüm ağlar..
El verip kendimi bulduğum zaman
Tanrılar karşımda dövüştü benim.

ÇAĞDAŞIMIZ

Bir gördüm başına dizeler üşüşmüştü
Delişmen düşlerden elinde ne kalmışsa.
Bir gördüm kafayı bulmuşla üşütmüş arası
Caddeler tıkanmış öfkesinden.
Bir gördüm yapışmış gibiydi tutkularına
Özgür mü, tutsak mı belli değil.
Bir gördüm şairdi, düşünürdü
Sakalında kanıyordu yarası
İnat olsun diye çağına.

SUNA KAN'I DİNLERKEN

Çiçektim
Geldiler kokladılar beni
Hayaldim kurulmuş gerçeğin atına
Buluttum
Herkesin düşüne bir mavi
Çevreydim alışılmış
Yolculuktum özlemi çekilen
Batıydım, en uzak batı
Doğuydum.. gerilim, merak, serüven

Çocuktum oyun düştü payıma
Ana oldum
Mahpushane kapısı görmedim hiç
Baba oldum
Utanmadım çocuğumun gözlerinden
Zamandım
Gölge düşmedi anılarıma
Aşktım doğaya dönüşe dönüşe
Çiçektim
Buluttum
İnsandım
Sesler rengini verdi bana.

SEVİNÇ

Seviniyorum
Sanki keder nedir bilmedim
Denize doğru attım ilk adımlarımı
Vuruldum
Gün görmüş teknelerin serüvenlerine
Kaç fırtına akşamı
Ötelerin içinden çıktım da geldim.

Seviniyorum
Sular götürüyor beni, sular..
Seviniyorum
Yıldızlardan yıldızlara düşerken uzayı
Ağaçlarda çiçek gibiyim
Kuşlarda sevi gibi
Şu perdeyi aralamak geçse içimden
Geleceği göreceğim gibiyim.
Seviniyorum
Mahpushaneyi ve sarayı
Silen de benim yazan da.

Seviniyorum
Okudum, dinledim, gördüm.
Ölümsüzler başucumda yaşadı
Kendi uzaylarımda volta vurdum.
Ezgileri dinlerken
Gördüm, denizleri, ormanları..
Nasıl doyumsuzdular,
Seviniyorum
Tırmanırken dağlara
Seviniyorum
Dağlardan inerken.
Kitabı, ezgiyi, doğayı,

Canım ölesiye çekiyor daha.

Seviniyorum

Ne zamandır yaşamadıklarımı

Yeniden seyrettim sinemalarımda,

Bendim..

Ey bunca acıyı dirence dönüştüren birikim

Seviniyorum,

Sevgiden başka bir şey bırakmıyorsun

Ardımda.

KENDİLERİ

KENDİLERİ

Resimlerde kendileriydiler
Bizler gibi dalgın, kederli, gülümser.

Zamanı dolduran görüntülerin ardında
Başkaları çoğalıyor zamanlarında.

Birileri perdelere yansıtıyor durmadan
Anıların gözbebeğine vuran

O eski sahneleri, eski şölenleri,
Işıklar, giysiler içinde görünenleri.

Ulaşılmaz köşelerinde belleğimizin
Biri şamdan tutuyor oyunumuzda bizim.

Biri nasıl bütünleşiyor ötekilerle,
Susarak konuşarak yarattığı etkilerle.

Gözler var.. uzaklardan algıladığımız,
Ofelya'nın gittiğini birlikte gördüğümüz.

Resimlerde kendileriydiler,
Bizler gibi dalgın, kederli, gülümser.

ÇAĞRIŞIMLAR ARASINDA

Bir pencere açılır bir perde kalkar
Ahşap evin taşlığında takunyalar

Duruşuyla dile gelmiş gibi yakalar bizi
Yalnız odalara sığınan yetimliğimizi

Korkuyla andığımız geçmiş yıllardan
Göz açıp kapayıncaya kadar bir zaman

Koparıp sergilemeye çalışır da
Anamı getirir çağrışımlar arasında.

Bahçeye çıkarken, merdivenden inerken
Sevginin tanrıçası yüreğini emziren

Yüreğinde taş gibi sabırların güzellendiği
Balkan savaşları, seferberlik ekmeği.

Sonra benim kederlerim.. son döneminde
Işığı kilitleyen kapıların önünde

Bir pencere açılır, bir perde kalkar
Ahşap evin taşlığında takunyalar.

YARIŞ

Bir gerçekte bir gerçeği andıran
Denizin tarihydi elimizde kalan

Eski teknelerin izinde çözülen gizi
Ararken yaşadık aradığımızı

Renkti.. insan gözlerinin derinliğinden
Mavilerin kızıla boyandığı çizgen

Duygularımıza yansıdı coşkulandık
Doğayla buluştukça kendimizdik artık.

Tutkuydu.. bilinmez ateşlerle söner yanar
Heveslerin çengisinde sesler ve parıltılar

Sınırsız bir zamanı sürdürürken nasılsa
Tutkuydu yaşanmışla yaşanacak arasında.

Ve yanıttı gerçeğimizden.. ve düşündü
Çilekeş ozanların düşünde gördüğü

İmgelerin bize kadar geldiği yer
Eskilerin önündeki yeni tekneler.

OZANCA

Denizlere karıştım, gökyüzüne elim değdi
Çağımın suratına tükürmek elimdeydi.

Açardım çağrışım bahçelerini.. değişik, delişmen,
Dünyamızı sözcüklerle kurardım dilersem.

Başım sıkıldıkça avuntu simgelerimdi benim
Sözcükler, pisliğe karşı görünmez siperlerim.

Ben vardım.. kimdi savaş şarkıları söyleyen,
Ben vardım.. Neydi atom, neydi hidrojen.

Yalnızlığımda ne duygular gelişti bilir miydiniz,
Uzak kaldınız, uzak kaldınız, uzak kaldınız.

Denizlere karıştım, gökyüzüne elim değdi
Çağımın suratına tükürmek elimdeydi.

İSTANBUL DUYARLIKLARI

BİR DAHA

Bir daha geçerse Galata köprüsünden

–Adımları özgür bir öğlen sarhoşu–

Bir daha vurursam Yüksekaldırıma

–Sağım solum çengi kıyamet–

Bir daha şaşarsam Süleymaniye’de

–Ölümcüyü görmezlikten gelerek–

Bir daha çıkarsam Çamlıcalara kadar

–Sağım solum özgürlük yeşili–

YENİ GELEN

Az önce indi trenden
Vurdu sırtına yorganı.
Çağları yüklenmiş gibi geçti
Haydarpaşa köprüsünden.

Cebinde kimlik cüzdanı
Korkuyla açtı, çabucak gösterdi..
Türküsü dağlarda söylenen,
İşte İstanbul'a geldi.

OSMANLI

Sokakta korku egemen
Çarşıda altın para.
Bir kuruş düşse kesemden
Ekmek götürsem çocuklara.

Sabahtı evden çıktım
Kahveyi basmış seninkiler
Ürkerek kendi gölgemden
Düştüm arka sokaklara.

Akşam oldu döndüm n' açar
Polis muhtar hanemdeydi.
Ha Hürriyetten önceydi,
Ha Hürriyetten sonra.

MÜTAREKE

Kısılmış lambalar gibisin
Baktıkça eskileri anımsatan
Elimde mütarekeden kalan
Son öyküleri korkulu günlerin.

Bir sokak.. Kocamustafapaşa'dan
Cumbası, penceresi dökülen evin
Kapısında biriken devriyelerin
Gölgeleri büyüyor durmadan.

Başlıbozuklar, asker olanlar
Tophane'den Galata'ya seslenin.
Takalara gemilere yol versin
İstanbul'u yüreğinde duyanlar.

YEDİKULE

Her geçiřte Yedikule'den
Can evimde duyarım
Zindan ne demektir, cellat ne demek
İpe geçirmişler gibi boğazımı
Yıkılır saraylarım
Söner hânem.

BİR AVUNTU GİBİ

Sorsak birilerinden sorsak

– Bu muydu bizim deniz,

Bu muydu bizim sokak..

Çocuk muydum, büyük müydüm

Yaşamı hangi aynada gördüm

Yürürken kendimle konuşmalarda.

Bulsak bişeylerden bulsak

Anıysa anılardan,

Ölümse ölümlerden..

Duysak, bir avuntu gibi duysak

Eski hanımellerinin kokusunu

Nasılsa kalmış bir duvarda.

ÖZLEMDE

Sana bakıyordum uzak bir pencereden
Bir bahçe, bir sokak, yaprak kadar da deniz
Avuntunun kaçamak resimleri
Aldın çatlayan taşlarını sabrımın,
Yaktın düşlerimin ışıklarını
Güpegündüz.

KÖPRÜDEN

İki köprü arasında kayık vapur mavuna
Tramvaylar gelir gider
Ben binemem binemem.
Karaköy'e geçince ne olacak bilemem
Bu acılar, korkular kalmaz yanıma.

TOPHANE

Galata'nın bitiřiđi Tophane
Kahvede yerim var mı benim.
Acı duysam ne yazar artık
Nerde bizim yaygaracılar,
Nerde benim gençliđim.

ALATURKA

I.

Terkedilmiş bir yalının
Denize bakan penceresinde
Belki bir düş kurulur,
Yeniden yaşanır.
Gelinlik kızların
Sevda kokan sesinde.

II.

Hünerdir rüzgârından bilinir
Döner yüreğin yakınlarında.
Yirmi sekiz modeli bir taş plak
Feryadı Balıkpazarı'ndan gelir.

HANGİSİNE

Yetim kalan kumrulara ses verir
Kendi gurbetinde kendini sorar.
Akşam olur, eskilerden esinlenir.
Şairi çoktan gitmiş bir Üsküdar.

Oradan bakarsan saraylar ve deniz
Buradan bakarsan serviler ve çağrışımları.
Evler birilerine sitem eder akşamları,
Yollarda gelmeyecek babalar beklenir.

Benim ya, şimdi böyle şeyler duyarak
Dolaştığı sokakta dünyası ağır gelen..
Elinde dizelerin ağladığı o kitap,
Hangi mezar taşına yetişebilir.

CİCIANNELER

Sabah kahvelerinde ikinci aylarında
Acıya uğramış cicianneler vardı,
Kiminin gözleri yaşarır incecik,
Kimini durmadan ateşler basar
Eskileri konuşur, dertleşirlerdi.

Öksüz İstanbul'un karanlığında
Öykülerle düşünür ağlaşırlar.
Kimi iki çocukla kalmış gencecik,
Kimi eski mektuplarla yaşar
Seferberlik günlerinin sevdalarında.

Konuştukça soluğunu duyarlardı sanki
Cepheden cepheye sürüklenenlerin.
Kimi göğsünden resimler çıkarır,
Rüyalarını anlatır kimi
O yaşında erkeksiz kalanların.

HANGİ ÖZLEM

İstanbul'un eskilerinden biri
Hangi özlem vurmuş öykülerine.
Yazarken çocukluğuna ağlıyor elleri
Sineması meyhanesi bahane.

DÖRTLÜKLERLE

ANAM

Anam kanayan bir ezgi gibiydi Őiirde
Gözyaşıyla sözcüklerin yarattığı.
Eski camilerin kubbelerine yansıyan
İstanbul'un ezan seslerinde kaldı.

23 MART 1927

Kalmış kimlik cüzdanında bir resim
Yetimliđi gözlerine yansıyan.
Duygusuz ve acemi yazılarda
Yaşamı karşılayan benim.

BANA DOĞRU

Biri salıncakta uęmaya hevesliydi
Biri başını kaldırmıyordu kitaptan.
Biri geleceęinden korkuyordu sanki,
Biri beni arıyordu, bana sorarsan.

SONUNDA

Yıldızlar gecemi sorguya çekiyordu
Yıllarımın uzaylarında benim.
Çekim bitti, hız kesildi, saat durdu
Işığımın biriktiği yerlere geldim.

BUGÜNE

Neler gömmüşse sessizliğine
Yaralı gözlerinin aynasında kaldı.
Ölümcünün uyutmadığı gecelerden
Görüntüler titreşirken bugüne.

SÖZCÜKLERİMİZ

Gece çözüldüğü yerde yarın
Soru yanıtladığı yerde derin.
Üzerinde sözcüklerimiz uçuşuyor
Ölümçüyü yendiğimiz siperlerin.

ÖLÜMCÜNÜN SESİ

Yıllanmış bir manastır rengi gibi
Karanlığı içimde büyüyen gece..
Kapımdaki ölümcünün sesi miydi,
İçeri dolan kimdi öyle.

KENİDİNİ ARARKEN

Gülüyor muyum sen de gül
Kendini ararken bana da bak.
Coşkulan coşkularımdan
Kaç yılını kaldıysa almana bak.

YAZIT

Dehşeti, karanlığı, korkusu, gizi
Üstümüze çöktüğü zaman bile,
Ölüm gerisinde kalıyor yaşamın
Heybemizdekiler ayakta tutuyor bizi.

YOKSA BU..

Yoksa bu dalıp gitmeler, anımsamalar
Bu treni kaçırma duyguları
Göğsündeki dalgalanmada
Yıllar yılı deprem görmüş adalar.

GECEDE

Eskimiş bir orospuydu gece
Çekilmez bir otel odasında
Özlem mi kalır basıp gidince
Doyum mu kalır duygularında.

BORÇLU

Mevsim boyu sabrın asmalarında
Doğayı kendisinde arayan biri.
Bizi mi soruyor geceleri?
Yorgun, dağınık ve ödemek zorunda.